

Zabrze, 29.05.2019 r.

Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach
Katedra i Oddział Kliniczny Chirurgii Ogólnej
Bariatrycznej i Medycyny Ratunkowej
w Zabrze
Dr hab. .n. med. Jerzy Piecuch

Ocena

rozprawy na stopień naukowy doktora nauk medycznych lekarza Piotra Ziajka

**pt.: "Ocena efektywności cholecystektomii laparoskopowej
na przestrzeni lat 1992-2014 w Klinice Chirurgii
Ogólnej, Onkologicznej, Metabolicznej i Klatki Piersiowej".**

Laparoskopia, jako nowa metoda chirurgiczna zaczęła się rozwijać od początku XX wieku. Do roku 1991 r. laparoskopia w Polsce była wykorzystywana głównie w diagnostyce zaawansowanych zmian nowotworowych oraz zamkniętych urazów w obrębie jamy brzusznej. Dopiero swobodny dostęp do sprzętu wideoskopowego spowodował, że technika ta mogła być szerzej stosowana .

Pierwsza cholecystektomia laparoskopowa w Polsce została wykonana w Poznaniu w maju 1991 roku. Wraz ze zwiększającym się zainteresowaniem środowiska medycznego metodą laparoskopową, zaczęły również wzrastać potrzeby edukacyjne. Z tego względu od jesieni 1991 roku zaczęły się odbywać w Polsce sympozja i konferencje naukowe, w których przedstawiano pierwsze próby wykorzystania metod laparoskopowych w leczeniu schorzeń

chirurgicznych. Powołane zostały również sekcje naukowe zajmujące się laparoskopią oraz można było pierwsze przeczytać pierwsze monografie oraz publikacje naukowe. Obecnie metody laparoskopowe znajdują coraz szersze zastosowanie, nie tylko w chirurgii ogólnej, ale również w takich jej działach, jak chirurgia ginekologiczna, urologiczna, chirurgiczne leczenie otyłości czy chirurgia onkologiczna.

Przedstawiona mi do recenzji rozprawa doktorska zawiera 108 stron druku i składa się z 7 rozdziałów, spisu piśmiennictwa, spisu tabel i rycin oraz streszczenia w języku polskim i angielskim. Praca zawiera dodatkowo wykaz skrótów.

W pracy autor zamieścił 37 tabel i 49 rycin. Praca, jak i poszczególne rozdziały, są kompletne i logicznie ze sobą powiązane. Układ pracy jest typowy dla rozpraw doktorskich. Treść przedstawionej do recenzji pracy, postawione cele i zakres badań w pełni odpowiada tematowi określoneemu w tytule.

We wstępie Autor przedstawia historie laparoskopii na świecie. Przytacza pionierskie prace badaczy, których odkrycia przyczyniły się do zastosowania technik laparoskopowych. Następnie opisuje rozwój laparoskopii w Polsce. Podaje pierwsze ośrodki laparoskopowe w Polsce oraz pierwsze szkolenia i wydarzenia z zakresu wykonywanych zabiegów laparoskopowych. Przybliży nam instrumentarium i techniki wykonywania zabiegów laparoskopowych. Ze szczególną starannością opisuje przebieg wykonywania wycięcia pęcherzyka żółciowego metodą laparoskopową. Wstęp w wyczerpujący sposób wprowadza w temat pracy, a tym samym przekonuje recenzenta o dobrej znajomości tematu przez lek. Piotra Ziajka i jego umiejętności planowania i prowadzenia badań naukowych. Następnie Autor przedstawia uzasadnienie podjęcia badań.

Pracując w Klinice Chirurgii Ogólnej, Onkologicznej i Torakochirurgii Wojskowego Instytutu Medycznego w Warszawie, tj. ośrodku, w którym wykonuje się dużo zabiegów techniką laparoskopową, wybrał spośród nich cholecystektomie jako procedurę wykonywaną najczęściej, a oceniani chirurdzy wykonywali ją proporcjonalnie często. Proces uczenia się oceniani chirurdzy mieli zakończony na etapie analizy. Każdy z nich przed przystąpieniem do badania miał wykonane co najmniej 50 cholecystektomii wykonanych techniką laparoskopową. Autor w sposób jednoznaczny wskazuje powody podjęcia omawianego tematu wykazując dojrzałość i ukierunkowanie badawcze. W kolejnym rozdziale zaprezentowane zostały cele, tj. dokonanie analizy procesu doskonalenia wybranych chirurgów w cholecystektomii laparoskopowej oraz określenie jak opanowanie techniki laparoskopowej wpłynęło na zwiększenie liczby i rodzaju operacji laparoskopowych w klinice. Cele zostały określone precyzyjnie i w sposób odpowiadający zasadom pisania prac naukowych.

Materiał do badania stanowiła dokumentacja medyczna 354 losowo wybranych pacjentów, u których wykonano wycięcie pęcherzyka żółciowego metodą laparoskopową latach 1992, 2002 i 2014. Analiza obejmuje ocenę wskaźników efektywności, ich porównanie w podanych latach oraz opis procesu doskonalenia się całego zespołu, jak i wybranych operatorów. Opis metodyczny przeprowadzonych badań przedstawiony na czterech stronach jest wyczerpujący i poprawny. Wyniki badań, zarówno ryciny, tabele, ich opis i tekst, przedstawione są poprawnie i czytelnie. Rozdział Wyniki jest prawidłowo zbudowany i w sposób bardzo dokładny realizuje założone cele. Na uwagę zasługuje bardzo dobre opracowanie statystyczne i redakcyjna dbałość o formę prezentacji wyników. Uzyskane wyniki opisano w rozprawie na 49 stronach.

W rozdziale Dyskusja, Doktorant na siedmiu stronach w sposób dojrzały i skrupulatny porównuje wyniki swojej pracy z innymi autorami, wykorzystując

zarówno literaturę krajową, jak i zagraniczną. Kolejno dyskutowane są wszystkie aspekty poruszane w pracy, tj. ocena wskaźników efektywności, jak i proces uczenia się. Dyskusję wzbogaca rycina porównująca medianę czasu trwania zabiegu cholecystektomii laparoskopowej uzyskana w badaniu Doktoranta i u innych badaczy. Oceniając dyskusję mogę stwierdzić, że otrzymane wyniki zostały przez Autora dobrze przedyskutowane i skonfrontowane z danymi z piśmiennictwa, a ich interpretacja jest wnikliwa i wyważona. Świadczy to o dobrej znajomości poruszanej w pracy problematyki oraz dobrej znajomości piśmiennictwa w zakresie prowadzonych badań. Kolejno w pracy znajdują się ograniczenia pracy, które zostały opisane bardzo skrótowo i mogą nie oddawać całkowicie trudności związanych z pisaniem pracy retrospektywnej. Całość rozprawy kończą 4 wnioski, które są wynikiem rzetelnej analizy wyników pracy i odpowiadają na postawione cele.

Cel, jaki założył sobie Doktorant, został osiągnięty. Wskaźniki przeanalizowano bardzo skrupulatnie, w sposób bardziej rozbudowany niż w dostępnej literaturze. Nieco mniej uwagi doktorant poświęcił na analizę wpływu doskonalenia umiejętności w zakresie wykonywania zabiegu cholecystektomii na częstość podejmowania zabiegów laparoskopowych innych obszarów, niemniej także i to zagadnienie zostało omówione.

Praca zawiera streszczenie w języku polskim i angielskim oraz 74 pozycje piśmiennictwa. Wnioski są prawidłowo sformułowane i w pełni udokumentowane wynikami przeprowadzonych doświadczeń.

Silną stroną pracy jest niewątpliwie jej uniwersalność. Z jednej strony stanowi ciekawą pracę o charakterze historycznym, obejmując analizą rok 1992, kiedy laparoscopia dopiero zaczynała być stosowana w Polsce. Z drugiej, należy zauważyć silne znaczenie praktyczne pracy. W Polsce nikt dotąd nie podjął się tematu tak drobiazgowej analizy procesu doskonalenia się w laparoskopii.

Tymczasem wyniki takiej analizy mogą stanowić doskonałą podstawę do planowania kształcenia zarówno chirurgów, jak i personelu pomocniczego.

Z obowiązku recenzenta muszę powiedzieć, że są pewne stwierdzenia ujęte w rozprawie takie jak: „w niniejszym badaniu analizie poddano wszystkie wyżej wymienione czynniki, co wskazuje na szczególną wartość niniejszej pracy”, których Autor powinien unikać, a ocenę wartości pracy pozostawić czytelnikom lub recenzentom. W pracy Autor pisze o ilości płynu/ w ml/ odprowadzonym przez dren asekuracyjny. Uważam, że mililitr jest miarą objętości i powinniśmy mówić o objętości odprowadzonego płynu.

Pragnę zauważyć, że powyższe uwagi, jak i zauważone drobne błędy redakcyjne i interpunkcyjne, w niczym nie umniejszają wartości rozprawy. W

podsumowaniu stwierdzam, że rozprawa doktorska lek. Piotra Ziajka jest pracą oryginalną wnosząca elementy poznawcze o dużym znaczeniu praktycznym.

Autor wykazał się zdolnością i umiejętnością prowadzenia samodzielnej pracy naukowo- badawczej. Przedstawiona mi do recenzji praca spełnia wszystkie

wymogi ustawowe rozprawy doktorskiej. Na tej podstawie mam zaszczyt wystąpić z wnioskiem do Wysokiej Rady Wydziału Wojskowo- Lekarskiego

Uniwersytetu Medycznego w Łodzi o dopuszczenie lek. Piotra Ziajka do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

KIEROWNIK
Katedry i Oddziału Klinicznego Chirurgii Ogólnej,
Bariatrycznej i Medycyny Ratunkowej
Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

dr hab. n. med. Jerzy Piecuch